

MAT Á ÁHRIFUM LAGASETNINGAR*

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023

*umfjöllun um einstök efnisatriði misjafnlega ítarleg, eftir umfangi máls og eðli

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna sameiningar starfsemi Skipulagsstofnunar og Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar FRN25070096
Ráðuneyti	Félags- og húsnæðismálaráðuneytið/Skrifstofa húsnæðis- og skipulagsmála.
Stig mats	☒ Frummat, sbr. 1. gr. ☐ Endanlegt mat, sbr. 10. gr.
Dags.	19. september 2025

A. Greining og mat á fjárhagslegum áhrifabáttum fyrir ríkið

1. Áætluð fjárhagsáhrif fyrir ríkið vegna helstu breytinga og ráðstafana sem felast í fyrirhugaðri lagasetningu, þar sem tilgreindir eru sérstaklega áhrifabættir á fjárhag ríkissjóðs.

Jákvæð áhrif á ríkissjóð til lengri tíma.

- Hvaða fjárhagsgreining, rekstraráætlanir, reiknilíkön eða önnur áætlanagerð hefur farið fram við undirbúning fjárhagsmatsins?
Mat fór fram á samlegðaráhrifum og hagræðingu á grundvelli rekstraráætlana og ýmissa annarra þátta í starfsemi beggja stofnana m.a. í tengslum við húsnæði, innri þjónustu og rekstur upplýsingakerfa.
- Helstu forsendur sem áætlanir byggja á og næmni niðurstaðna fyrir frávikum.
Markmiðið er að ná fram hagræðingu og bættri þjónustu fyrir viðskipavini m.a. með einföldun stjórnsýslu, aukinni skilvirkni í rekstri og samþættingu ferla.
- Eru fjárhagsáhrif tímabundin eða varanleg?
Varanleg.
- Skorður sem eru settar fyrir útgjöldum og hvatar sem geta haft áhrif á útgjaldaþróun.
Markmiðið er að lækka rekstrarkostnað til lengri tíma litið og auka skilvirkni í tengslum við veitingu þjónustu til viðskiptavina sameinaðrar stofnunar
- Aðskilin umfjöllun um brúttóáhrif á tekjuhlið og gjaldahlið en einnig tilgreind nettóáhrif á afkomu.
Lækkun útgjalda leiðir af sér jákvæð nettóáhrif á afkomu.

2. Tekjubreytingar.

Engar.

3. Útgjaldabreytingar.

Í rekstraráætlun er gert ráð fyrir að núverandi húsnæði HMS rúmi sameiginlega stofnun og sparist þannig um 30 milljónir króna árlega í húsnæðiskostnað. Þá má einnig gera ráð fyrir hagræðingu í innri þjónustu sem geti skilað um 50 milljónum króna á ári í sparnað þegar fram líða stundir. Hrein rekstrarhagræðing gæti því numið um 80 milljónum króna á ári

4. Eignabreytingar.

Engar.

5. Aðrir áhrifabættir varðandi ríkisfjármál.

- Samræmi við viðmið og sjónarmið um fyrirkomulag á útgjaldastýringu og umbúnað í fjárlögum.
Á ekki við.

- b) Samræmi við viðmið um framsetningu fjárlaga og reikningshaldslegan grundvöll samkvæmt lögum um opinber fjármál.
Á ekki við.
- c) Uppbygging skattkerfis og tekjuöflunar ríkissjóðs.
Á ekki við.
- d) Forsendur og umbúnaður þjónustugjalda – lagakröfur.
Á ekki við.
- e) Rekstrarform ríkisstarfsemi.
Á ekki við.
- f) Opinber innkaup og útboð.
Á ekki við.
- g) Eignaumsýsla ríkisins.
Á ekki við.
- h) Réttindi og skyldur ríkisstarfsmanna.
Á ekki við.
- i) Ríkisstyrkir og ívilnanir, þ.m.t. samræmi við reglur ESA, sbr. 61. gr. EES-samningsins. Ath. tilkynningarskyldu með tveggja mánaða fyrirvara.
Á ekki við.

B. Samræmi við útgjaldaramma og fimm ára fjármálaætlun – fjármögnun

1. Hefur verið gert ráð fyrir þeim fjárhagsáhrifum á málaflokk sem leiða kunna af samþykkt frumvarpsins:
 - a) í gildandi fjárlögum
Nei
 - b) í fjárlagafrumvarpi komandi árs
Nei
 - c) í fimm ára fjármálaáætlun ríkisstjórnarinnar
Nei en verður endurskoðað ef frumvarpið hlýtur brautargengi
2. Hafi ekki þegar verið gert ráð fyrir útgjöldum við verkefni, hvernig er þá ætlunin að finna þeim stað innan útgjaldaramma málaflokks, t.d. með tilfærslu fjármuna eða með því að draga úr öðrum útgjöldum?
Leiðir af sér hagræðingu fremur en aukin útgjöld.
3. Tengist einhver ný eða aukin tekjuöflun verkefninu?
Nei.

C. Efnahagsáhrif – áhrif á atvinnulíf, vinnumarkað og samkeppni

1. Hagræn áhrif á heildareftirspurn og einstaka markaði – hagstjórnarsjónarmið.
2. Áhrif á fyrirtækjaeftirlit og reglubyrði, hversu mörg fyrirtæki verða fyrir áhrifum og hvers konar fyrirtæki? Einföldun laga eða stjórnsýslu? Leitað umsagnar ráðgjafarnefndar um opinberar eftirlitsreglur, sbr. lög nr. 27/1999?
Á ekki við.
3. Samkeppnisskilyrði.
 - a) Líkur á því að fjöldi fyrirtækja á markaði takmarkist með beinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér einhvers konar einkarétt, leyfiskerfi eða kvóta).
Á ekki við.
 - b) Líkur á því að fyrirtækjum á markaði fækki með óbeinum hætti vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér aukinn kostnað við inngöngu á markað eða tekur aðeins til hluta starfandi fyrirtækja).
Á ekki við.

- c) Takmarkanir á möguleikum fyrirtækja til þess að mæta samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin hefur áhrif á verð fyrirtækja eða eðli vörunnar, t.d. staðlar eða ef aðgerðin takmarkar sölusvæði, svigrúm til að auglýsa eða til að ákveða hvernig vara er framleidd).
Engin áhrif.
- d) Takmarkanir á frumkvæði fyrirtækja til að stunda virka samkeppni vegna reglusetningar (líklegt ef aðgerðin felur í sér að fyrirtæki verði undanþegin samkeppnislögum eða ef fyrirtæki bera skyldu eða eru hvött til að skipta með sér hvers konar viðskiptalegum upplýsingum)
Engin áhrif.

D. Önnur áhrif

1. **Áhrif á fjárhag sveitarfélaga, sbr. 129. gr. sveitarstjórnarlaga, nr. 138/2011.**
– Ath. að skylt er að leggja slíkt mat fyrir Samband íslenskra sveitarfélaga til umsagnar og tilkynna niðurstöðu máls til samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytisins.
Áætla má að stjórnýsla á sviði skipulags- og byggingarmála kosti sveitarfélög að lágmarki um 2 milljarða króna á ári. Ef samþætting húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsmála skilar um 5-10% hagræðingu samsvaraði það um 100-200 milljónum króna á ári.
2. **Áhrif á frelsi til að veita þjónustu (með eða án staðfestu á Íslandi).**
– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með fjögurra mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.
Á ekki við.
3. **Áhrif á tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu, sbr. lög nr. 57/2000.**
– Ath. tilkynningarskyldu til ESA með þriggja mánaða fyrirvara, sbr. 1. og 2. gr. reglugerðar nr. 666/2011.
Á ekki við.
4. **Áhrif á byggðalög.**
Á ekki við.
5. **Áhrif á frjáls félagasamtök.**
Á ekki við.
6. **Áhrif á jafnrétti kynjanna.**
– Sjá leiðarvísi fyrir mat á jafnréttisáhrifum.
– Sjá greiningarramma fyrir jafnréttismat.
Á ekki við.
7. **Áhrif á lýðheilsu.**
Á ekki við.
8. **Áhrif á menntun, nýsköpun og rannsóknir.**
Á ekki við.
9. **Áhrif á möguleika einstaklinga og fyrirtækja til að eiga samskipti þvert á norræn landamæri.**
Á ekki við.
10. **Áhrif á stjórnýslu, svo sem hvort ráðuneyti og stofnanir eru í stakk búin til að taka við verkefni.**
Með sameinaðri starfsemi verður til ein öflug stjórnýslustofnun á sviði húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsmála.
11. **Áhrif á stöðu tiltekinna þjóðfélagshópa, svo sem aldurshópa, tekjuhópa, mismunandi fjölskyldugerðir, launþega/sjálfstætt starfandi/utan vinnumarkaðar.**
Á ekki við.

12. Áhrif á umhverfi og sjálfbæra þróun.

Á ekki við.

E. Niðurstaða mats – með vísun í fylgiskjöl ef við á

1. Samandregin niðurstaða fjárhagsáhrifa fyrir ríkissjóð – heildarútkoma varðandi tekjur, gjöld, afkomu og efnahag.

Eins og áður hefur komið fram er gert ráð fyrir að mestur ávinningur af sameiningu stofnananna tveggja felist í bættri þjónustu og aukinni skilvirkni gagnvart hagsmunaaðilum á sviði mannvirkja- og skipulagsmála. Í rekstraráætlun er gert ráð fyrir að núverandi húsnæði HMS rúmi sameiginlega stofnun og sparist þannig um 30 milljónir króna árlega í húsnæðiskostnað. Þá má einnig gera ráð fyrir hagræðingu í innri þjónustu nýrra stofnunar sem geti skilað um 50 milljónum króna á ári þegar fram líða stundir. Hrein rekstrarhagræðing gæti því numið um 80 milljónum króna á ári. Þannig myndi einnig skapast svigrúm til aðsetja aukinn kraft í verkefni á sviði skipulagsmála og styðja við skilvirkari uppbyggingu húsnæðis í landinu í samræmi við stefnumarkmið ríkisstjórnarinnar.

Áætla má að stjórnýsla á sviði skipulags- og byggingarmála kosti sveitarfélög að lágmarki um 2 milljarða króna á ári. Miðað við að samþætting málaflokkanna skilaði um 5-10% hagræðingu samsvaraði það um 100-200 milljónum króna á ári.

Erfitt er að meta nákvæmlega sparnað almennings og byggingaraðila en ætla verður að hann sé að lágmarki jafn mikill og hjá sveitarfélögum eða um 100-200 milljónir króna á ári.

Samtals má því gera ráð fyrir að sparnaður samfélagsins af sameiningu geti numið á bilinu 300-500 milljónum króna á ári þegar áhrif hennar eru að fullu komin fram.

2. Önnur áhrif en bein fjárhagsáhrif, álitamál eða fyrirvarar sem ástæða þykir til að vekja athygli á.

Engin álitamál á þessu stigi.

3. Samfélagslegur ávinningur veginn á móti kostnaði og fyrirhöfn (ekki gerð krafa um tölulegt mat).

Við sameininguna verður til ein öflug stjórnýslustofnun á sviði húsnæðis-, mannvirkja- og skipulagsmála. Samfélagslegur ávinningur felst í því að samþætta allt ferlið sem snýr að húsnæðisuppbyggingu á einum stað. Erfitt er að meta nákvæmlega sparnað almennings og byggingaraðila ætla verður að hann sé að lágmarki jafn mikill og hjá sveitarfélögum eða um 100-200 milljónir króna á ári.

Samtals má því gera ráð fyrir að sparnaður samfélagsins af sameiningu geti numið á bilinu 300-500 milljónum króna á ári þegar áhrif sameiningar eru að fullu komin fram.

F. Til útfyllingar vegna endanlegs mats – breytingar frá frummati

1. Voru áform um lagasetninguna ásamt frummati á áhrifum kynnt fyrir FJR?

2. Eru helstu efnisatriði frumvarpsins óbreytt/lítið breytt frá þeim tíma?

3. Ef gerðar hafa verið breytingar umfram það, sbr. það frummat á áhrifum frumvarpsins sem áður var kynnt, hverjar eru þær og hver eru fjárhagsáhrifin?

.